

## GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2009. GODINU

Zagreb, 31.03.2010. godine

Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

Web: [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

## A. Javno zdravstvo

Provedbom Programa smanjenja štete te razvojem preventivnih i edukacijskih programa, udruga LET je u Hrvatskoj, a posebno Zagrebu prepoznata od strane korisnika, stručnjaka i medija kao kreativna, marljiva i pouzdana organizacija. O radu udruge govore podaci da smo godišnje povećavali broj korisnika za oko 30%, osoba koje su izvan bilo kakvog zdravstvenog sustava. Radom udruge LET na području prikupljanja infektivnog otpada su bili najzadovoljniji zaposlenici u vrtićima i osnovnim školama, koji su nam sami počeli javljati na kojim mjestima se okupljaju ovisnici i bacaju opasan otpad. Udruga je pokrenula i ostvarila inicijativu za umrežavanjem udruge koje provode programe smanjenja štete te je 2009. godine udruga registrirana pod nazivom mreža udruge BENEFIT, a Let je dobio mogućnost dvogodišnjeg vodstva i organiziranja aktivnosti članica udruge BENEFIT. Udruga LET provedi i mjere zaštite na radu organizirajući niz tečaja za zaposlenike i volontere u programima smanjenja štete.

Izdali smo drugo izdanje *Priručnika o programima smanjenja štete* koji se koriste pri edukacijama budućih vanjskih radnika i studenta socijalnog rada i medicine, a koji aktualizira i objašnjava principe rada u programima smanjenja štete te posebno služi razjašnjavanju važnosti programa smanjenja štete za zdravlje cjelokupne zajednice. Provedeno je prvo istraživanje o kvaliteti života intravenskih korisnika droga u Hrvatskoj, koje je predstavljeno na Međunarodnoj konferenciji o AIDS-u u Torontu 2006. godine. Istraživanjem su dobivena prva saznanja o pristupu aktivnih intravenskih korisnika droga zdravstvenim i socijalnim uslugama, a čiji rezultati pomažu u unapređenju rada s ovom populacijom. Postigli smo pozitivne promjene kod djece, mladih i roditelja provodeći program „Iskorak prema mladima grada Zagreba u prevenciji pušenja, alkohola i droga“. Ukazali smo na neprihvatljivo reklamiranje alkohola i cigareta u medijima te smo u svojim aktivnostima pokrenuli javnu kampanju za zabranu reklamiranja alkohola (piva) do 21h u svim medijima. Time smo dali poruku djeci i mladima da je pivo alkohol i da je konzumiranje piva neprimjereno za njihovu dob. Organiziranjem javnih tribina o prevenciji HIV/AIDS-a (redovitim obilježavanjem 1. prosinca - Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a), hepatitisa B i C, prevenciji alkohola, pušenja i droga (redovitim obilježavanjem 26. lipnja - Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe i trgovine drogom) skrećemo pažnju medija i građana o ovim problemima te, u suradnji sa istaknutim stručnjacima - sveučilišnim profesorima i praktičarima, planiramo inicirati promjene u društvu. Tiskali smo više od 60000 primjeraka letaka, brošura, priručnika, plakata, informativnih vodiča koji su educirali građane o zdravijem načinu života te ih potaknuli na zdravije ponašanje. Zbog povećane potrebe za dodatnim primjercima Europskog priručnika za prevenciju pušenja, alkohola i droga 2009. godine tiskali smo ponovno 500 primjeraka priručnika koji se u suradnji sa Agencijom za odgoj i obrazovanje koristi u radu sa nastavnicima u unapređenju njihovih vještina u borbi protiv ovisnosti.

### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

Web: [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

## **B. Socijalna skrb**

Skrb za jednoroditeljske obitelji predstavlja najznačajnije aktivnosti udruge LET u području socijalne skrbi. Autori smo prvog priručnika za jednoroditeljske obitelji „ZA I O jednoroditeljskim obiteljima“ (1500 primjeraka), a tijekom siječnja 2007. godine smo izdali i drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje (2000 primjeraka) čime smo obuhvatili preko 10000 građana (priručnici su dostupni u svim gradskim i sveučilišnim knjižnicama, Internetu). Pokrenuli smo i javne rasprave o pravima i položaju jednoroditeljskih obitelji na razini gradskih uprava u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu. Osnivanjem edukacijskog centra za samohrane roditelje omogućeno je savjetovanje, rad grupa podrška, tematska predavanja, a doprinijeli smo i svijesti o potrebi multidisciplinarnog pristupa rješavanju problema samohranih roditelja kao i njihovom uključivanju u rješavanje problema. Pokretanjem web stranice osiguravamo na jednom mjestu dostupnost informacija o pravima, mogućnostima roditelja i djece, savjetovanje pravnika, psihologa i socijalne radnice na upite samohranih roditelja te popis savjetovalista diljem RH. Udruga LET jača organizacijske kapacitete drugih udruga u prepoznavanju potreba samohranih roditelja te potičemo ne-stigmatizirajući odnos, prije svega socijalnih radnika i pravnika u centrima za socijalnu skrb. Sudjelovali smo u osnivanju udruge NORNE u Bosni i Hercegovini, potpisali smo partnerski sporazum i ostvarili suradnju sa slovenskom udrugom starsevstvo.si. te smo na taj način hrvatska iskustva i znanja širili preko granica i sinergijski djelovati na korisnike.

## **C. Zaštita i promicanje ljudskih prava**

Udruga LET je u konstantnoj suradnji s Policijskom upravom Zagrebačkom i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi provodila senzibilizaciju stručnjaka za probleme s kojima se susreću intravenski korisnici droga (stalne policijske ophodnje i pretresi ovisnika, odbijanje zdravstvenih radnika da upoznaju ovisnike sa njihovim pravima u ostvarivanju socijalne i zdravstvene skrbi) i osobama koje se bave seksualnim radom (neredoviti ili nepostojeći ginekološki i drugi medicinski pregledi, stigmatizacija, nekorištenje usluga centara za socijalnu skrb). Radimo na promicanju jednakih mogućnosti za žene i muškarce te također skrećemo pozornost javnosti i stručnjaka na ranjivost žena na HIV/AIDS.

Unutar programa „Iskorak prema mladima grada Zagreba u prevenciji pušenja, alkohola i droga“ radimo s mladim Romima. Zbog specifičnosti načina života romske populacije, postojeći programi prevencije često zaobilaze mlade Rome te je naš projekt donio promjenu u ponašanju i stavovima mladih Roma grada Zagreba.

### **Udruga LET**

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

Veliku pažnju posvećujemo provedbi **Edukacijskih i preventivnih socijalnih i javnozdravstvenih programa**

Edukativni i preventivni socijalni i javnozdravstveni programi su široko područje djelovanja udruge LET.

Oni obuhvaćaju 5 tematskih područja rada:

- a. *djeca i mladi* (zdravstvo i socijalna skrb),
- b. *roditelji* (zdravstvo i socijalna skrb),
- c. *lokalnu zajednicu, lokalne i državne vlasti* (zagovaranje),
- d. *poslovni sektor* (zagovaranje, edukacije),
- e. *međunarodni projekti* (zagovaranje, edukacije, zdravstvo i socijalna skrb, partnerstva, umrežavanja).

Redovito komuniciramo s medijskim kućama (prije svega Vjesnikom, Hrvatskim radijom, OTV-om, Z1, katoličkim radijom i televizijom te pojedinim novinarima i urednicima Dijete Vrčić, Obitelj i Zdrav život) kojima dajemo svoje viđenje rješavanja javnozdravstvenih, socijalnih i drugih problema (ovisnosti, jednoroditeljskih obitelji, prevencije alkohola, pušenja i droga). Nastavit ćemo i intenzivirati rad s medijima organiziranjem edukativnih radionica za udruge koje nastaju. Na taj način ćemo jačati druge organizacije da u radu s medijima prenose svoje poruke, ideje i promiču interese i prava svojih korisnika i građana Hrvatske.

Za svako područje rada su određeni voditelji projekata i podprojekata, a projekti su međusobno usklađeni od strane Izvršne direktorice kao tima za nadzor i praćenje projekata. Uočili smo potrebu za multimetodskim i multidisciplinarnim projektima koji povezuju javno zdravstvo, socijalnu skrb, edukacije i zagovaranje tako da na projektima rade socijalni radnici, socijalni pedagozi, ekolozi-biolozi, psihijatri, specijalisti školske i obiteljske medicine, epidemiolozi, psiholozi i pravnici. U svoj rad uključujemo i studente Studijskog centra socijalnog rada kao i druge volontere (učenike srednjih škola i studente).

Udruga provodi svoje programe i projekte u suradnji sa nizom nevladinih organizacija (TERRA, HELP, INSTITUT, udruge jednoroditeljskih obitelji itd.) i cijelim nizom javnih institucija (Hrvatski Crveni križ, Obiteljski centar grada Zagreba, Centar za socijalnu skrb grada Zagreba), Hrvatskim CARITASOM Familylab Hrvatska i dr.,

**Udruga LET**

**Adresa:** Radnički dol 10, 10000 Zagreb

**Tel/fax:** +385 (0)1 4823 041

**E-mail:** let@zg.t-com.hr

**Web:** www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

**Ž/R:** 2340009-1110102596 (PBZ)

**MB:** 1692569

**OIB:** 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

**Odobrene potpore u 2009. godini:**

<b>NAZIV PROJEKTA</b>	<b>ODOBRENO OD</b>	<b>IZNOS ODOBRENE POTPORE</b>
Program smanjenja štete-izmjena igala i štrcaljki	Min. zdravstva i soc. skrbi	385.480,00 kn
Program smanjenja štete	Min. zdravstva i soc. skrbi	327.980,00 kn
Promocija zdravih stilova življenja mladih Zagreba i Zagrebačke županije	Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	80.000,00 kn
Program smanjenja štete- rad sa intravenskim korisnicima droga	Grad Zagreb- Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	20.000,00 kn
Centar za podršku jednoroditeljskim obiteljima u Zagrebu	Grad Zagreb- Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	30.000,00 kn
Institucionalna potpora stabilizaciji i/ili razvoju udruge	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	376.708,00 kn

Udruuga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruuga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

### Svrha dokumenta:

Jasno komunicirati aktivnosti – projekte i programe, financijsku situaciju te buduće pravce razvoja udruge LET prema dionicima civilnog društva.

### Svrha, područje djelovanja i ciljevi osnivanja udruge:

Razvijanje i poticanje multidisciplinarnog pristupa kompleksnom pitanju zdravlja i bolesti, izrada i provedba programa zdravstvene i socijalne edukacije pučanstva, razvijanje svih oblika zdravstvene i socijalne kulture, zaštita ljudskog zdravlja i unapređenje zdravog življenja jačanjem sustava prevencije nastanka bolesti i sudjelovanjem u odgoju djece, mladeži i odraslih osoba, razvijanje javnozdravstvenih programa, pružanje savjetodavne pomoći pojedincima i obiteljima, provođenje programa smanjenja štete i dr. iz čl. 9. Statuta Udruge. Ciljevi osnivanja udruge su unapređenje kvalitete življenja, zaštita ljudskog zdravlja, prevencija nastanka bolesti i pomoć ugroženim i bolesnim osobama.

### Sastavnice dokumenta:

Godišnji izvještaj za 2009. godinu čine izvještaji izvršne direktorice, dipl. socijalne radnice, koordinatora vanjskog rada, zapisnici sa sjednica Upravnog odbora, izvještaji zaposlenika, računovodstveni izvještaji, evaluacije pojedinih programa i projekata i izvještaji sa supervizijskih sastanaka.

### Statusne stvari:

Tijekom 2009. godine na puno radno vrijeme su bila 7 zaposlenika. Honorarno su u udruzi LET radili suradnici angažirani na pojedinim dijelovima projektnih aktivnosti.

### Programi:

Nastavljeno je provođenje dugogodišnjeg programa **Programi smanjenja štete** čiji je cilj povećanje efikasnosti i obujma mjera programa smanjenja štete kroz unapređenje suradnje sa tijelima državne uprave, neprofitnim organizacijama, medijima, građanima i stranim donatorima radi povećanja mjera prevencije ovisnosti, liječenja i rehabilitacije ovisnika te sprječavanja širenja virusnih zaraznih i spolno prenosivih bolesti. Program obuhvaća vanjski (outreach) rad, a namijenjen je smanjenju širenja HIV/AIDS-a i drugih spolno i krvlju prenosivih bolesti (hepatitis B i C) među seksualnim radnicama i intravenskim korisnicima droga. Cilj vanjskog rada je poticati promjene prema zdravijem ponašanju kod osoba rizičnog ponašanja (intravenski korisnici droga i seksualne radnice) na dva načina: edukacijom i podjelom preventivnog materijala (sterilne igle, štrcaljke, kondomi) neposredno u zajednici te upućivanjem u zdravstvene i socijalne institucije. U svoj rad uključujemo osobe rizičnog ponašanja za koje su i sami programi namijenjeni. U akcijama čišćenja lokacija (školskih i

#### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

vrtićnih dvorišta, parkova...) od odbačenog narkomanskog pribora organiziramo volontere i lokalnu zajednicu.

Krajem prosinca 2009. godine broj korisnika je iznosio: Intravenski korisnici droga 450 (370 u 2008.godini) osoba, seksualne radnice 157 (u 2008.godini 116) osoba.  
Područje rada vanjskih radnika (Zagreb), dva dežurna vozila, dva mobitela i 12 lokacija. Zaposlena su 5 vanjska radnika.

Osim postojećih lokacija, korisnici programa mogu nazvati Info telefon **Zagreb zovi: 091 7244 744** ili **091 9555 549** i dogovoriti mjesto i vrijeme susreta sa vanjskim radnicima. Tako smo dostupni svih sedam dana u tjednu i prilagođavamo se potrebama svih korisnika.

Unapređenje efikasnosti, kvalitete i obima mjera programa smanjenja štete- dugogodišnje provođenje

*Projekt se provodi kroz sljedeće aktivnosti:*

-Izradu i podjelu prvog hrvatskog priručnika o programima smanjenja štete i organizacija tribina

-Organizacija Centra za edukaciju i osposobljavanje vanjskih, outreach radnika:

- izrada i provođenje plana edukacije,
- izrada i provođenje plana zaštite na radu za outreach radnike
- izrada plana supervizije za outreach radnike
- uključivanje volontera u provedbu programa smanjenja štete
- promocija zanimanja vanjskog (outreach) radnika za rad sa ciljanim skupinama
- promocija učinka i popularizacije programa smanjenja štete
- poticanje rasprave o programima smanjenja štete

- Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26.06.) i obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a (01.12.):

- zdravstvena edukacija i prosvjećivanje
- promjena svijesti i odnosa društvene zajednice prema bolesti HIV/AIDS i intravenskim korisnicima droga
- razvijanje zdravstvene i socijalne kulture
- razvijanje preventivnih programa i edukacija pučanstva

-Osnivanje Mreže udruga koje provode programe smanjenja štete

#### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

Web: [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

Naš je dugoročni cilj povećati održivost programa smanjenja štete kroz povećanje broja vanjskih (outreach) radnika i volontera koji povećavaju nivo znanja i svjesnost o HIV-infekciji, Hepatitisu B i C i drugim spolno prenosivim bolestima među direktnim korisnicima programa (intravenski korisnici droga) kako bi se spriječilo širenje HIV-infekcije, Hepatitisa B i C i drugih spolno prenosivih bolesti.

U 2008. godini izrađen je kompjutorski program za praćenje broja korisnika i osnovnih podataka o njima koji se temelji na šifri koju svaki korisnik dobije koji je unaprijeđen izradom dijela o praćenju provedbe projekta (financijska sredstva utrošena po vrsti troška te stanje skladišta). Također, osnovana je Mreža udruga BENEFIT kojom predsjeda Iva Jovović.

### **Projekti:**

- **Program pomoći jednoroditeljskim obiteljima u Hrvatskoj**
- **PUŠENJE, ALKOHOL, DROGA- NE HVALA !**
- **Prevenција spolno prenosivih bolesti i zaštita reproduktivnog zdravlja**
  
- **Program pomoći jednoroditeljskim obiteljima u Hrvatskoj**

Programi pomoći jednoroditeljskim obiteljima u Hrvatskoj se provode od 2004. godine kroz projekte: Edukacijski centar za samohrane roditelje (financiran od Grada Zagreba, Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, 15.000,00 kuna) i Prevenција ovisnosti kod djece samohranih roditelja (financiran od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, 30.000,00 kuna i 15.000,00 kuna od Ureda za ravnopravnost spolova). Programi pomoći su nastavljeni u 2006. godini kroz 3 projekta (Jačanje socijalne mreže i obiteljskih kapaciteta jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj, 77.580,00 kuna, Jačanje socijalne mreže i obiteljskih kapaciteta jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj - iskustva Zagreba, 20.000,00 kuna, i Socijalno uključivanje jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj, 138.225,00 kuna, financirani od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ureda Svjetske banke u Hrvatskoj i Grada Zagreba). U 2007. godini smo provodili projekte: Jačanje socijalnih kompetencija jednoroditeljskih obitelji (financiran u iznosu od 40.000,00 kuna od Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti), Jačanje uloga organizacija civilnog društva u rješavanju problema jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj (financiran od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u iznosu od 80.000,00 kuna) i Savjetovalište i centar za podršku jednoroditeljskim obiteljima u Zagrebu (financiran sa 25.000,00 kuna od od Grada Zagreba, Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje). U 2008. godini smo osigurali 40.000,00 kuna za projekt Za\_JEDNO od Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te 20.000,00 kuna od Grada Zagreba, Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, 2009. godine nastavili smo s radom Centra za podršku jednoroditeljskim obiteljima u Zagrebu sa odobrenih 30.000,00 kuna od Grada Zagreba, Institucionalnom potporom stabilizaciji/razvoju udruge Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

#### **Udruuga LET**

**Adresa:** Radnički dol 10, 10000 Zagreb

**Tel/fax:** +385 (0)1 4823 041

**E-mail:** let@zg.t-com.hr

**Web:** www.udruuga-let.hr | www.samohrani.com

**Ž/R:** 2340009-1110102596 (PBZ)

**MB:** 1692569

**OIB:** 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development



Potaknuli smo pitanja prava jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj, s naglaskom na prava djece na ostvarivanje zakonskog uzdržavanja od roditelja s kojima dijete ne živi. Prema neslužbenim podacima tek 40% djece prima pomoć za uzdržavanje (alimentaciju), a time je narušen odnos roditelja međusobno kao i materijalna situacija djece. Organizirali smo teme: Kako omogućiti razvoj samosvijesti kod djece?, Utjecaj rastave roditelja na ponašanje djece, Imovinsko pravni odnosi u procesu razdvajanja roditelja, Djeca trebaju i mamu i tatu i Sve o ostvarivanju prava na uzdržavanje. Radionice smo proveli u suradnji s stručnjacima iz područja prava, psihologije, obiteljskih odnosa i komunikacije, osiguravajući dublji uvid u trenutno stanje i ponašanje unutar obitelji te kako olakšati prilagodbu djece na novonastalu situaciju i koje su „normalne“ reakcije djece na promijenjen oblik obitelji.

2009. godine pokrenuli smo grupu podrške samohranim roditeljima čiji je svrha razvijanje uspješnijeg suočavanja sa životnim stresovima i prijelaznim razdobljima u životu koja podrazumijevaju promjenu u ponašanju i suočavanju. Grupe se sastojala od roditelja, uglavnom majki, koje dijele sličnu životnu poteškoću koju ne mogu niti promijeniti niti ju riješiti već se moraju na nju prilagoditi. U grupi članovi dijele iskustva, pružaju jedni drugima emocionalnu podršku, savjete i nadu. Jedna od važnijih svrha ovakvih grupa je proširenje socijalne mreže, proširenje mogućnosti za socijalno učenje i kognitivna promjena članova. Kroz pričanje osobne situacije i samoprocjenjivanje u ovim grupama najčešće dolazi do uvida u neučinkovite načine suočavanja. Sličnost situacije među članovima stvara psihološku sigurnost i pozitivno okruženje za osobni razvoj.

Unutar programa povećali smo opseg pružanja podrške: individualno savjetovanje, savjetovanje putem interneta i telefona, a odgovore na upite samohranim roditeljima pružali su psiholog, pravnik i socijalni radnik, pružajući na taj način podršku i potrebne informacije o osiguranju i zaštiti obiteljskih i dječjih prava.

Putem web stranice [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com) omogućen je uvid u odgovore pravnika, socijalne radnice i psihologa na najčešća pitanja koja zabrinjavaju samohrane roditelje te na taj način mogu brže doći do odgovora na svoja pitanja. Na stranici se mogu također upoznati sa svojim pravima, savjetovalištim koja postoje po cijeloj RH te aktivnostima koje provodimo namijenjeno toj populaciji.

Objavljen je niz članaka u novinama (Vjesniku, Jutarnjem listu Dijete, Vrtić, Obitelj i Zdrav život), sudjelovali smo u nekoliko emisija Hrvatskog radija, Katoličkog radija Obiteljskog, tv emisijama Hrvatske televizije, OTV-a i Z1). Na taj način je, s jedne strane, omogućeno upoznavanje i informiranje velikog broja građana o ovoj tematici, a s druge strane smo okupili veliki broj samohranih roditelja koji su prepoznali i artikulirali svoje probleme. Smatramo da problemi jednoroditeljskih obitelji (koji su prema svome nastanku raznovrsni - udovice/ci, razvedeni, izvanbračni partneri) zahtijevaju multidisciplinarni i multimetodski rad koji će obuhvatiti različite čimbenike koji na njega utječu. Osnivanjem prvog hrvatskog centra za jednoroditeljske obitelji koji će služiti kao servis svim građanima, a zatim i osnivanje europskog centra će definirati Hrvatsku kao mjesto ostvarivanja socijalne pravde i jednakosti.

#### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

Web: [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

Do siječnja 2007. godine smo tiskali u 2000 primjeraka drugo izdanje Priručnika za samohrane roditelje i njihovu djecu (Fišer, S., Marković, N., Ogresta, J, Radat, K.: *Za i O jednoroditeljskim obiteljima*, udruga LET, Zagreb, 2006) te ga distribuirali u četiri najveća grada Hrvatske. Predstavljanje Priručnika u Rijeci, Splitu, Zagrebu i Osijeku, osim izravnim korisnicima, bilo je otvoreno i građanima, medijima i predstavnicima lokalnih uprava čime smo aktualizirali i upoznali širu javnost o specifičnim potrebama samohranih roditelja, a potrebe jednoroditeljskih obitelji aktualizirali u manjim sredinama.

- **Prevenција spolno prenosivih bolesti i zaštita reproduktivnog zdravlja**

Glavni cilj projekta je sprečavanje širenja spolno prenosivih bolesti i reproduktivnog zdravlja seksualnih radnica na području Grada Zagreba. Projekt se temelji na metodama vanjskog (outreach) rada koji ima za cilj doći u kontakt s korisnicama programa gdje se one nalaze. Dostavno vozilo se zaustavlja na 6 lokacija u gradu, 2 puta na tjedan u kasnim noćnim satima, uz mogućnost da korisnice nazovu ili pošalju poruku na mobitel: 091 7244 744 (dežurni telefon) te dogovore mjesto i vrijeme za dostavu preventivnog i edukativnog materijala (program: ZAGREB- ZOVI). Očekivani rezultati su uključivanje preko 100 seksualnih radnica u program, podjela kondoma i edukativnog materijala, upućivanje na testiranje na HIV, omogućavanje besplatnih ginekoloških pregleda te promocija ovakve vrste programa.

- **PUŠENJE, ALKOHOL, DROGA- NE HVALA !**

Problemi konzumiranja cigareta, alkohola i droga postaju ogroman društveni-socijalni i zdravstveni te obiteljski teret, a Hrvatska se približava europskim trendovima (Espad 2004) gdje se smanjuje dob prvog konzumiranja sredstava ovisnosti na 12-14 godina, a razlike između djevojčica i dječaka u tome nestaju. Projektom "*Promocija zdravih stilova življenja mladih Zagreba i Zagrebačke županije: život bez pušenja, alkohola i droga*" udruga LET nastavlja raditi s dvije skupine s velikim rizičnim faktorima - mladima od 15-29 godina koji se okupljaju u gradskim parkovima te mladim Romima te nudi tijekom desetomjesečne provedbe projekta jedinstven i neposredan način rada - **vanjski rad** - dolazak vanjskih radnika u područja gdje se mladi okupljaju u poslijepodnevnim i noćnim satima te informiraju i educiraju o kvalitetnijem provođenju slobodnog vremena kao zdravog i uspješnog stila života na području Zagreba i Zagrebačke županije.

**Dugoročni ciljevi** projekta obuhvaćaju unapređenje kvalitete života mladih te osnaživanje u borbi protiv ovisnosti, s posebnim naglaskom na mlade Rome, a **kratkoročni** obuhvaćaju povećanje znanja mladih i roditelja o svim sredstvima ovisnosti (cigarete, alkohol, droga), poticanje mladih na kvalitetno provođenje slobodnog vremena i usvajanje zdravih stilova življenja, senzibiliziranje roditelja, stručnjaka i predstavnika lokalnih zajednica Zagreba i Zagrebačke županije na probleme ovisnosti i načine suočavanja s drogama kao i oblicima prevencije i liječenja, educiranje mladih za borbu protiv zlorabe droga, pušenja i alkohola, povećanje znanja o zdravstvenom stanju i navikama konzumiranja sredstava ovisnosti mlade romske populacije.

**Udruga LET**

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

## EVALUACIJA PROJEKTA

U svojem radu, Udruga provodi projekte i programe financirane iz različitih izvora, a projekti i programi vezani uz područje suzbijanja zlouporabe ovisnosti uključuju:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sukladno Donacijskom sporazumu sa Globalnim fondom za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije i dalje proračunskim sredstvima je financiralo udrugu kroz sad već sedmogodišnji „**Program smanjenja štete**“ koji se temelji na vanjskom (outreach) radu, a namijenjen je sprečavanju prijenosa HIV-a, hepatitisa B i C kao i drugih spolno prenosivih bolesti među korisnicima droga na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije.

Program „**Unaprijeđenje efikasnosti i obima mjera programa smanjenja štete**“ provodi se od 2004. godine, uz objavljivanje 2. izdanja Priručnika o programima smanjenja štete, organizaciju najmanje 2 tribine godišnje s ciljem promocije istih programa te umrežavanje udruga koje provode programe smanjenja štete.

### **Pušenje, alkohol, droga- NE HVALA!**

Udruga LET je prepoznala probleme konzumiranja cigareta, alkohola i droga kao društveno – socijalni i zdravstveni te obiteljski teret, a Hrvatska se po zastupljenosti tih problema približava europskim trendovima (ESPAD 2004.godine) gdje se smanjuje dob prvog konzumiranja sredstava ovisnosti na 12-14 godina, a razlike između djevojčica i dječaka u tome nestaju. Projektom smo prepoznali probleme korisnika (*dvije skupine s velikim rizičnim faktorima - mladi od 15 - 29 godina koji se okupljaju u gradskim parkovima te mladim Romima*), s kojima se na jedinstven i neposredan način radi – putem vanjskog rada - dolaskom vanjskih radnika u područja gdje se mladi u poslijepodnevnim i noćnim satima okupljaju te informiranjem i educiranjem o kvalitetnijem provođenju slobodnog vremena kao zdravog i uspješnog stila života. Projekt se provodi na području Zagreba kontinuirano od 2006. godine.

Projekt „Program smanjenja štete“ provodi se u okviru Udruge za unapređenje kvalitete življenja LET već sedmu godinu u kontinuitetu. Kao jedan od preduvjeta kvalitetne provedbe ovog projekta Udruga LET je sklopila sporazum o partnerstvu s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Mrežom udruga BENEFIT i Društvom za socijalnu podršku. Projekt se provodi na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije u vremenskom periodu od 01.01.2009. - 31.12.2009. Period koji pokriva ovaj Evaluacijski izvještaj je 01.01.2009.-31.12.2009.

Evaluacijski rad na Projektu sastavni je dio aktivnosti koja se provodila kontinuirano tijekom cijele provedbe Projekta. Isti je omogućio kvalitetniji rad i usklađivanje pojedinih aktivnosti Projekta kao i unapređenje same provedbe projekta. Provodila se procesna i projektna evaluacija. Evaluacija je bila vanjska, a provodila ju je osoba koja ima iskustva u provođenju evaluacije.

Provedena procesna i projekta evaluacija Projekta "**Program smanjenja štete**" potvrdila je visoku uspješnost provedbe samog Projekta te postizanje postavljenih ciljeva kao i potrebu za daljnjom provedbom istog. Projekt se provodi među intravenskim korisnicima droga na 12 lokacija u centru grada te koristeći 2 opcije ZIVI koja pokrivaju cijeli Grad Zagreb i poneka mjesta u Zagrebačkoj županiji npr. Samobor. Predviđene lokacije u gradu su: Dubrava, Travno, Borovje, Sopot, Siget, Prečko, Prisavlje, Trnsko, Trnje, Trešnjevka, Vrapće, NSB,

#### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

Podsused (uz napomenu da se lokacije mijenjaju ako dođe do bitnih promjena poput izgradnje zgrade, zatvaranja ulice i sl.) te među ženama s rizičnim ponašanjem na području Grada Zagreba - centar grada (područje u kojem se okupljaju žene s rizičnim ponašanjem i njihovi klijenti) uključujući dostavu kondoma i edukativnog materijala po pozivu.

U okviru projekta planirana je podjela igala, štrcaljki, lubrikanta, kondoma, edukativnog materijala, pomoćnog pribora kroz direktan rad, tzv. vanjski rad u organizaciji 2 mobilne jedinice te prikupljanje i čišćenje lokacija od odbačenog pribora kroz tzv. vanjski rad te savjetodavni rad. Planiralo se obuhvatiti 450 korisnika programa zamjene igala (primarna zamjena, u sekundarnoj se množi s tri što ukupno iznosi 1350 korisnika), 7 vršnjačkih edukatora kontinuirano obavlja vršnjačku edukaciju (motiviranje na korištenje usluga udruge LET), podjela određenog broja pribora za injektiranje, edukativnog materijala, kondoma, čišćenje lokacija od odbačenog pribora te upućivanje na testiranje na HIV, Hepatitis B i C pri HZJZ-u.

Program se temelji na metodama vanjskog (outreach) rada koji ima za cilj doći u kontakt s korisnicima programa gdje se oni nalaze te se zbog specifičnih uvjeta života u Gradu Zagrebu (kvartovsko funkcioniranje života u gradu), organizira mobilna jedinica za izmjenu pribora, tzv. mobilni *needle exchange*. 2 dostavna vozila se zaustavljaju na ukupno 12 lokacija u gradu, 361 dan u godini, uz mogućnost da korisnici nazovu ili pošalju poruku na mobitel: 091 7244 744 i 091 9555 549 (dežurni telefoni) te dogovore mjesto i vrijeme za dostavu pribora (program: ZAGREB- ZOVI). Očekivani rezultati su pokrivenost 450 intravenskih korisnika droga programom zamjene igala - primarna izmjena, sedam vršnjačkih (*peer*) edukatora osposobljenih za vanjski rad, podjela igala, štrcaljki i pomoćnog pribora za intravensko korištenje droga kao i čitav niz popratnih aktivnosti poput izrade i podjele edukativnih materijala te promocije pozitivnih rezultata programa smanjenja štete kroz održavanje web stranice.

Dva dana u tjednu (utorak i petak) u kasno večernjim satima, vanjski radnici obilaze žene-seksualne radnice na području donjeg centra Grada Zagreba te dijele kondome, lubrikante, edukativni materijal, upućuju na testiranje te daju znanstveno utemeljene odgovore na pitanja naših korisnica vezano uz spolno prenosive bolesti. Cilj je doći pokriti 150 korisnica uslugama te podjela materijala s ciljem usvajanja zaštitnog ponašanja.

#### *Intravenski korisnici droga*

- 450 korisnika programa u izmjeni igala (primarna izmjena)
- 1350 korisnika u izmjeni igala (sekundarna izmjena)
- 100 korisnika testirano na HIV, Hepatitis B i C pri HZJZ-u
- 7 vršnjačkih edukatora osposobljeno i motivirano za vršnjačku edukaciju

#### *Žene s rizičnim ponašanjem*

- 150 žena obuhvaćeno programima

#### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

Web: [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

- 50 žena testirano na HIV

*Vanjski radnici*

- 5 vanjskih radnika

Planirani indirektni korisnici programa:

*Predstavnici lokalne zajednice:*

- 5000 posjetitelja web stranice (www.udruga-let.hr)
- 7500 članova lokalne zajednice
- 10 volontera
- Očišćene lokacije od odbačenog pribora
- Pravilno zbrinut infektivni otpad

*Min. zdravstva i socijalne skrbi i Vladin ured za suzbijanje zlouporabe droga*

- 50 stručnjaka sa područja ovisnosti i prevencije širenja zaraznih bolesti
- Povećana održivost i efikasnost programa smanjenja štete, bitnih komponenti različitih nacionalnih strategija i akcijskih planova te programa
- Razvijaju se kvalitetni javno-zdravstveni programi koji postaju primjer za ostale države iz regije

Razvijaju se kvalitetni javno-zdravstveni programi koji postaju primjer za ostale države iz regijeS obzirom na povećanu osjetljivost direktnih korisnika bitno je istaknuti kriterije i način odabira istih. Program se temelje na anonimnosti, povjerljivosti i zaštiti privatnosti direktnih korisnika. Svi korisnici su dobrodošli da koriste usluge i dobiju pribor i edukativni materijal od udruge, a program pripada tzv. nisko zahtjevnim programima što znači da ne postoje posebni kriteriji koje osobe moraju zadovoljiti osim da su punoljetne. Na taj način Udruga LET je unaprijed smanjila potencijalne barijere koje sprečavaju korisnike da koriste ponuđene usluge te je samim tim i učinak na sprečavanje širenja HIV-a, Hepatitisa B i C znatno veći.

Opći ciljevi ovog projekta su:

1. Smanjiti zdravstvene i socijalne posljedice intravenskog korištenja droga
2. Ranim otkrivanjem potaknuti pozitivne promjene prema zdravijem ponašanju intravenskih korisnika droga s naglaskom na odluci liječenja
3. Unaprijediti provedbu programa smanjenja štete proširenjem obima aktivnosti (npr. podjela pomoćnog pribora) te kontinuiranom edukacijom i supervizijom vanjskih radnika

**Udruga LET**

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

4. Smanjiti zdravstvene i socijalne posljedice bavljenja prostitucijom
5. Potaknuti pozitivne promjene prema zdravijem ponašanju korisnika programa
6. Zaštita prava korisnika iz zdravstvenog, socijalnog i radnog sustava

Uz opće ciljeve ovim projektom ostvaruju se i specifični ciljevi:

- detektirati i uspostaviti kontakt sa što većim brojem intravenskih korisnika droga i žena s rizičnim ponašanjem
- podjela pribora za injektiranje, edukativnog materijala, kondoma i lubrikanata
- osvješćivati, informirati i educirati
- upućivati na liječenje
- upućivati na testiranje na HIV, Hepatitis B i C
- pružiti savjetodavni rad
- razvijati vršnjačku (peer) edukaciju i sustav potpore
- prikupljanje i čišćenje lokacija od odbačenog pribora
- adekvatno zbrinjavanje infektivnog otpada
- razvijanje mreže zdravstvenog i socijalnog sustava liječenja, rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika te sustava sprečavanja širenja zaraznih bolesti
- razvijati sustav potpore u zajednici za korisnike programa

Jasno i precizno definiranje ciljeva projekta preduvjet je poznavanja problematike intravenskih korisnika, ali i izuzetno bitno za definiranje pojedinih aktivnosti projekta.

1. Osposobljeno 7 osoba za vršnjačku (peer) edukaciju i potporu
2. Održane stručne supervizije za vanjske radnike- 3 sastanka
3. Izrađene programske evaluacije i završnog izvještaja
4. web stranica ([www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr)) održavana
5. povezano 50 stručnjaka sa područja prevencije ovisnosti i širenja zaraznih bolesti
6. Udruga LET prepoznata kao važan čimbenik u provođenju programa suzbijanja bolesti ovisnosti i širenja spolno i krvlju prenosivih bolesti

Kao i konkretne promjene koje očekuju po završetku projekta.

1. Zadržavanje niske stope prevalencije HIV-a u populaciji intravenskih korisnika droga i žena sa rizičnim ponašanjem
2. Sprečavanje širenja velikih razmjera Hepatitisa B i C u populaciji intravenskih korisnika droga
3. Sprečavanje epidemija velikih razmjera spolno prenosivih bolesti u populaciji intravenskih korisnika droga i žena sa rizičnim ponašanjem
4. Sprečavanje predoziranja i zaštita života
5. Unapređenje suradnje sa predstavnicima državnih institucija na provedbi nac. strategije
6. Osnaženi kapaciteti udruge LET

#### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

Web: [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

## ZAKLJUČAK EVALUACIJE

Evaluacijski rad na Projektu sastavni je dio aktivnosti koja se provodila kontinuirano tijekom cijele provedbe Projekta. Evaluacijski rad je omogućio kvalitetniji rad i usklađivanje pojedinih aktivnosti Projekta kao i unapređenje same provedbe projekta.

U okviru Projekta provodila se procesna i projektna evaluacija. Evaluacija je bila kontinuirana, a provodila ju je osoba koja ima iskustva u provođenju evaluacije, radu na području metodologije istraživanja u socijalnim znanostima kao i poznavanja područja koje projekt pokriva.

Procesna evaluacija se odnosi na praćenje razvoja projekta i njegovu implementaciju kroz izvještaje donatoru i Programskom timu koji upravlja nad provođenjem programa, a što uključuje: praćenje broja osoba uključenih u projekt, analizu novih i stalnih korisnika, broj punktova, broj zaposlenih vanjskih radnika i volontera, praćenje broja vršnjačkih edukatora, broj sakupljenih i podijeljenih igala i štrcaljki, pomoćnog pribora, kondoma i edukativnih letaka, praćenje broja supervizija, praćenje broja sastanaka i kontakata neformalne mreže udruga i organizacija na provedbi nacionalnog akcijskog plana borbe protiv HIV/AIDS-a. U evaluaciju su uz praćenje Programskog tima, koji upravlja rad nad provođenjem programa, bili uključeni i korisnici programa. U navedenom dijelu pratio se broj korisnika uključenih u projekt po pojedinim aktivnostima. U evaluaciji se pratio broj zaposlenih vanjskih radnika i volontera kao i praćenje broja supervizijskih susreta i sastanaka.

Evaluacijom je obuhvaćen rad voditeljice projekta prilikom čega se vodilo računa o ispunjavanju ugovornih obveza što uključuje pravovremeno podnošenje financijskih i narativnih izvještaja, poštivanje Plana edukacije kao i strogo namjensko trošenje dobivenih sredstava.

Projektna evaluacija se odnosila na ispunjenje postavljenih ciljeva. Pratilo se koliko se Projekt provodi u skladu s planom aktivnosti te usklađenošću pojedinih aktivnosti s predviđenim vremenskim periodom u kojem se određena aktivnost trebala provesti. Evaluacijom su se željele otkloniti eventualne prepreke do kojih je moglo doći tijekom provedbe pojedinih aktivnosti ukoliko nisu bile dobro predviđene ili usklađene s vremenom te će se razraditi način prevladavanja tih prepreka. Planira se izrada i provedba evaluacije zadovoljstva korisnika projektom i načinu izvedbe.

## OSTVARIVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA

Sve navedene aktivnosti bile su provedene s ciljem smanjenja zdravstvenih i socijalnih posljedica intravenskog korištenja droga, sprečavanja predoziranja kao i ranim otkrivanjem potaknuti pozitivne promjene prema zdravijem ponašanju intravenskih korisnika droga s naglaskom na donošenje odluke o liječenju te u konačnici postizanje zaštite prava korisnika iz

### Udruga LET

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

zdravstvenog, socijalnog i radnog sustava, a isti su realizacijom navedenog projekta u potpunosti postignuti.

Uz opći cilj ostvareni su i specifični ciljevi čime je uspostavljen kontakt s velikim brojem intravenskih korisnika droga što je istima omogućilo dostupnost pribora za injektiranje, edukativnih materijala, kondoma i lubrikanata, osvježavanje, informiranje, educiranje o problemu i rizicima ovisnosti te upućivanje istih na liječenje, testiranje na HIV, Hepatitis B i C. Istim je pružen savjetodavni rad te je razvijena mreža zdravstvenog i socijalnog sustava liječenja, rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika te sustava sprečavanja širenja zaraznih bolesti. Ostvarivanjem postavljenih specifičnih ciljeva razvijen je sustav potpore u zajednici za korisnike programa.

Nadalje, bitan čimbenik u evaluiranju samog Projekta je evaluacija pojedinih aktivnosti Projekta što govori o 100% provedbe navedenih aktivnosti kao i o visokoj uspješnosti provedbe svake pojedine aktivnosti.

Provedena procesna i projekta evaluacija Projekta "Program smanjenja štete" potvrdila je visoku uspješnost provedbe samog Projekta te postizanje postavljenih ciljeva kao i potrebu za daljnjom provedbom istog.

Pribavili smo dozvolu od strane CARNeta za korištenje domene [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) te je uspostavljena suradnja sa tvrtkom *S.H.O.P. Centar d.o.o.* za usluge zakupa web prostora do ožujka 2010. godine. Prikupljen je i obrađen materijal za izradu web stranice, s posebnim naglaskom na socijalne i javnozdravstvene teme koje će biti korisne građanima. Na web stranici udruge se nalaze teme vanjskog rada i programa smanjenja štete, mjesta na kojima se građani mogu testirati na HIV/AIDS, hepatitis B i C, programi i projekti udruge (pomoć samohranim roditeljima, čišćenje okoliša od odbačenog ovisničkog pribora i sl.) te najave radionica i edukacija koje organizira LET.

Održavana je i web stranica [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com) sa ciljem povezivanja samohranih roditelja, pružanja pravnih i psiholoških savjeta i izmjene iskustava predstavnika udruge. Omogućujemo i uvid u informacije o savjetovalištima diljem Republike Hrvatske, o provođenju radionica i aktivnosti te informacije o najčešćim pitanjima i pravima samohranih roditelja i njihove djece.

### **Financijsko poslovanje:**

Vođenje financija i u 2009. godini je povjereno knjigovodstvenom servisu *PAGUS* s kojim je sklopljen ugovor, a osigurano mjesečno plaćanje. Udruga je 25.02.2010. godine podnijela **Državnom uredu za reviziju** Račun prihoda i rashoda za razdoblje od 01.01. do 31.12.2009. godinu, Bilancu na dan 31. prosinca 2009. godine te Bilješke uz račun prihoda i rashoda i uz bilancu. Prema Računu prihoda i rashoda za razdoblje od 01.01. do 31.12.2009. godinu, Udruga je imala 1.220.850,00 kn prihoda (prethodna razdoblja, 2003. godine

#### **Udruga LET**

**Adresa:** Radnički dol 10, 10000 Zagreb

**Tel/fax:** +385 (0)1 4823 041

**E-mail:** [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

**Web:** [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

**Ž/R:** 2340009-1110102596 (PBZ)

**MB:** 1692569

**OIB:** 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development



96.157,00 Kn; 2004. godine 389.601,00 Kn; 2005.- 686.091,00; 2006-1.545.136,00 Kn te 2007.- 979.296,04 kn, 2008 godine- 1.077.133,00 kn prihoda). Prihodi su veći od rashoda za 5%, rashodi obuhvaćaju: materijalne rashode 41%, rashode za zaposlene 59%.

### **Donatori:**

Financijsko poslovanje udruge u 2009.godini omogućeno je pomoću:

- Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske
- Nacionalne zaklada za razvoj civilnog društva
- Grada Zagreba, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje
- Ministarstva obitelji, branitelja, međugeneracijske solidarnosti

Udruga LET je 2009. nastavila provođenje programa smanjenja štete te je u godini dana radila s velikim brojem korisnika koji su koristili usluge Udruge s područja savjetovanja i edukacija iz područja zdravstvene i socijalne zaštite. Osim direktnog rada s korisnicima, veliku pozornost smo posvetili i radu s medijima, jedinicama lokalne i područne (regionalne) uprave kao i stručnjacima u socijalnim i javnozdravstvenim ustanovama. Financijska sredstva su korištena namjenski te su izvještaji donatorima dostavljani redovito.

Članstvo u udrugama:

#### *Međunarodne:*

Eastern European Harm Reduction Network (EEHRN), Vilnius, Litva  
European Public Health Alliance (EPHA), Brisel, Belgija  
AIDS Action Europe, Amsterdam, Nizozemska

#### *Domaće:*

Koalicija udruga u zdravstvu  
Mreža udruga BENEFIT  
Mreža udruga za pružanje podrške i pomoći jednoroditeljskim obiteljima (u nastajanju)

### **Zaključak:**

Udruga će nastaviti provoditi Programe smanjenja štete te razvijati nove programe namijenjene osobama koje intravenski koriste droge i seksualnim radnicama. Razvijat ćemo nove javnozdravstvene usluge namijenjene širokom krugu građana – mladima, osobama s rizičnim ponašanjima, etničkim manjinama. Uključivanje medija i educiranje građana putem medija te aktivnim sudjelovanjem u radijskim i televizijskim emisijama i novinama promovirat ćemo poštivanje ljudskih prava i uključivanje marginalnih grupa u društveni život, a uključivanje predstavnika javnog, državnog i privatnog sektora će biti od posebne važnosti. Udruga će nastaviti razvijati i nove socijalne usluge namijenjene jednoroditeljskim obiteljima

#### **Udruga LET**

Adresa: Radnički dol 10, 10000 Zagreb

Tel/fax: +385 (0)1 4823 041

E-mail: let@zg.t-com.hr

Web: www.udruga-let.hr | www.samohrani.com

Ž/R: 2340009-1110102596 (PBZ)

MB: 1692569

OIB: 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development

te veću pozornost posvetiti ostvarivanju i zaštiti dječjih prava olakšavanju obiteljima u nošenju sa stresnim situacijama. Socijalni i javnozdravstveni pristup će biti umrežen. *Nastavit ćemo i osnažiti istraživački rad*, suradnju s Sveučilištem pri provođenju istraživanja u populaciji naših korisnika. U skladu sa proračunom o pružanju institucionalne potpore razvoju i/ili stabilizaciji udruge, planira se nabava još kompjutorske opreme.

Od 2006. godine provodimo *Program unapređenja kvalitete rada udruge LET*. Program se sastoji od: mjesečnih supervizija i edukacija zaposlenika/članova udruge, periodičnih specifičnih edukacija, internih edukacija i samoedukacija, evaluacije učinka rada voditelja udruge, evaluacije učinka rada zaposlenika, ispitivanje zadovoljstva i potreba zaposlenika. Program rada je sastavni dio Godišnjeg plana i Izvještaja o prethodnoj godini.

**Udruga LET**

**Adresa:** Radnički dol 10, 10000 Zagreb

**Tel/fax:** +385 (0)1 4823 041

**E-mail:** [let@zg.t-com.hr](mailto:let@zg.t-com.hr)

**Web:** [www.udruga-let.hr](http://www.udruga-let.hr) | [www.samohrani.com](http://www.samohrani.com)

**Ž/R:** 2340009-1110102596 (PBZ)

**MB:** 1692569

**OIB:** 8062111159

... partner za razvoj zdrave zajednice

... partner for healthy community development